

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Klimatanpassningsutredningens betänkande SOU 2017:42

M2017/01407/K1

Sammanfattning

Länsstyrelsen instämmer i flera av utredningens förslag. Länsstyrelsen avstyrker dock förslaget om att en kommun på grund av uppenbar risk för skador ska kunna avslå en ansökan om bygglov för en åtgärd inom detaljplanlagt område efter att genomförandetiden slutat gälla. Som ett alternativ till förslaget förordar Länsstyrelsen en lösning där länsstyrelserna direkt, alternativt efter bemyndigande från regeringen, ges möjlighet att besluta om planföreläggande enligt bestämmelser om tillsyn i plan- och bygglagen.

I tillägg till utredningens förslag anser vi att detaljplanekravet behöver skärpas och kopplas till den analys i översiktsplanen som utredningen föreslår.

Övergripande synpunkter

Utredningens uppdrag är mycket brett och omfattar all mark och alla klimateffekter, till exempel omfattas kommunikation, tekniska försörjningssystem, bebyggelse och byggnader, areella näringar, naturmiljö och människors hälsa. Utredaren har dock begränsat uppdraget till att omfatta endast det juridiska ansvar som kan utkrävas vid skador på bebyggelse och byggnader. Konsekvenserna blir enligt Länsstyrelsens bedömning att det tvärssektoriella perspektivet beskärs i utredningen och att flera långsiktigt angelägna klimatanpassningsfrågor framstår som obesvarade.

Ansvar för klimatförändringarnas effekter på natur- och kulturmiljön avhandlas således bristfälligt i utredningen. Det saknas analyser eller resonemang om hur klimatanpassningsåtgärder kan komma att beröras av motstående bestämmelser i flera lagar samtidigt och skapa låsningar eller tillämpningsproblem (plan- och bygglagen, kulturmiljölagen, Natura 2000). Effekter som uppstår på grund av klimatförändringarna i form av hälsofarliga värmeböljor, omfattande skogsbränder m.m. och hur ansvaret faller ut vid dessa händelser berörs inte, inte heller ansvar för effekter på kulturmiljövården och biologisk mångfald.

Remissen avgränsar sig till att titta på konsekvens av en begränsad klimatförändringsaspekt med fokus på översvämningar och diskuterar inte ansvarsförhållanden mellan myndigheter vid vattenbrist. Länsstyrelsen vill uppmärksamma om att det även är viktigt att utreda ansvarsförhållanden vid perioder av låga vattennivåer.

Detaljsynpunkter

7.3 Analys om risker på grund av klimateffekter samt strategi i översiktsplan

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att kommunerna ska redovisa klimatrelaterade risker för bebyggelse i översiktsplanen. Det är särskilt viktigt att kommunerna får stöd i att göra analysen lokalt anpassad och det är därför angeläget att Boverket och Länsstyrelserna får de utökade anslag som föreslås. Länsstyrelsen anser att frågan inte skall begränsas till befintliga risker, utan också inkludera risker i ett förändrat klimat.

I tillägg till utredningens förslag anser Länsstyrelsen att detaljplanekravet behöver skärpas och kopplas till den analys i översiktsplanen som utredningen föreslår. Detaljplanekravet bör utlösas om analysen i översiktsplanen visar att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

7.4.2 Nationell strategi

Länsstyrelsen instämmer i att det behövs en nationell strategi och stödjer också förslaget om att en ny utredning behövs för att täcka in de områden som inte denna utredning behandlat.

Risker, vilket klimatscenario ska väljas

Länsstyrelsen anser att utredningens resonemang om klimatscenarier är otydligt. De olika utsläppsbanorna är en planeringsförutsättning som behöver beaktas utifrån riskerna om en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Finansiering av klimatanpassning av befintlig bebyggelse

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att frågan behöver utredas vidare.

7.4.3 Utredningens förslag om en ny myndighetsstruktur

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att Boverket får ett utökat uppdrag som samordnande myndighet för klimatanpassning i förhållande till bebyggelse. Förslaget om ett utökat uppdrag till Boverket gällande en nationellt framtagna tillsynsvägledning med bistånd från SMHI, SGI, MSB och länsstyrelserna stöds. Uppdraget behöver tilldelas resurser.

7.5 Nybyggnad på riskfylld mark enligt äldre plan

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att en kommun på grund av uppenbar risk för skador som följd av översvämning, ras, skred och erosion ska kunna avslå en ansökan om bygglov för en åtgärd inom detaljplanelagt område efter att genomförandetiden slutat gälla. Även efter att genomförandetiden finns en byggrätt, om än mer osäker än under genomförandetiden. Förslaget urholkar byggrätten och plan- och bygglagens systematik och förefaller tveksamt ur rättssäkerhetssynpunkt.

Som alternativ till förslaget förordar Länsstyrelsen en lösning där länsstyrelserna direkt, alternativt efter bemyndigande från regeringen, ges möjlighet att besluta om planförelägganden enligt samma princip som finns i 11 kap. 15 § PBL. En ny paragraf (t.ex. 11 kap. 15 a § PBL) kan införas som anger att Länsstyrelsen får förelägga en kommun att inom viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser (planföreläggande), om det behövs för att tillgodose ett intresse som avses i

11 kap. 10 § andra stycket 5 (om en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion).

8.4 Ökade möjligheter för en optimerad hantering av dagvatten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om begränsning av fastighetsägares möjligheter att överlämna dagvatten till den allmänna Va-anläggningen.

8.5.1 Kunskapsvägledning till kommunerna

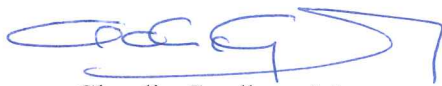
Länsstyrelsen anser att vägledningar avseende dagvattenhantering är angelägen och tillstyrker förslaget.

8.6 Reglering av markens genomsläpplighet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Claudia Gardberg Morner med bitr. länsarkitekt Kaj Hellner som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Måns Cederberg samt funktionschef Anna Forslund deltagit.

Claudia Gardberg Morner

Kaj Hellner